

ارائه الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی

مرتضی بندری^۱، عبدالرضا عالیشاهی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۲۱

چکیده:

هدف پژوهش حاضر ارائه الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی است. تحقیق حاضر به لحاظ هدف، کاربردی به لحاظ روش گردآوری داده‌ها، اکتشافی و به لحاظ ماهیت داده‌ها آمیخته است. روش گردآوری داده‌ها و تحلیل در بخش کیفی، از نوع مصاحبه و جهت تحلیل از روش تحلیل تم (مضمون) و در بخش کمی، پرسشنامه و مدلسازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی است. جامعه پژوهش حاضر را کارشناسان ژئوپلیتیک و نیز تعدادی از نخبگان نظامی تشکیل دادند. در این تحقیق و در بخش کیفی با استفاده از روش نمونه‌گیری گلوله برفی، از نظرات ۱۶ نفر خبره استفاده شد. در بخش آماری بر اساس روش نمونه‌گیری در دسترس و فرمول کوکران، از نظرات ۲۲۵ نفر از کارشناسان مرتبط با مبحث تحقیق استفاده گردید. فرایند تحلیل داده‌ها در دو مرحله انجام شد که شامل شناسایی ابعاد و مولفه‌های سیستم از طریق مصاحبه و تحلیل تم؛ اعتبارسنجی مدل تحقیق از طریق پرسشنامه و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی است. یافته‌های پژوهش نشان داد الگوی سیستمی اهداف حماس در عملیات طوفان الاقصی دارای سه بعد اصلی شامل ورودی سیستم، فرآیندهای سیستم و نیز خروجی سیستم است. نتایج نشان داد عملیات مذکور فصلی نوین در تغییر پارادایم مقاومت به شمار می‌رود که بر اساس آن، گفتمان تقابل و مبارزات جنبش حماس از حالت بازدارندگی به حالت تهاجمی تغییر یافته است.

واژگان اصلی: الگوی سیستمی، جبهه مقاومت، جنبش حماس، رژیم صهیونیستی، طوفان الاقصی.

۱. دکتری روابط بین‌الملل، واحد اهواز، دانشگاه آزاد اسلامی، اهواز، ایران. (نویسنده مسئول)

Dr.Mortezabandari@gmail.com

۲. دکتری علوم سیاسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

۱. مقدمه

در تاریخ منازعات و چالش‌های سیاسی - امنیتی یهودیان و مسلمانان سه موضوع کلان همواره مورد بحث بوده است. بر اساس متون و نصوص کتب عهد عتیق، یهودیان قوم برتر بوده و بخش مهمی از مناطق کنونی خاورمیانه میراث آنان می‌باشد (داوری، ۱۴۰۲: ۶). این موضوع با عنوان «ارض موعود» بارها در کتب مقدس یهودیان مطرح گردیده است به همین سبب، یهودیان همواره خود را قوم مسلط بر این مناطق قلمداد نموده و دیگر اقوام و ملل مدعی این مناطق را با اعمال راهبردهایی مبتنی بر خشونت و جنگ رانده‌اند (لتین، ۱۴۰۰: ۷). از طرفی، موضوع اشغال فلسطین به سبب مسأله قدس، به مثابه نخستین قبله‌گاه مسلمانان برای تمامی مسلمین و نیز ناسیونالیسم عرب برای اعراب همواره حائز اهمیت بوده است. این موضوع را می‌توان به لحاظ مبانی و مبادی اندیشه اسلامی نیز مورد بحث و مذاقه قرار داد. بر اساس مبانی تشریحی اسلام، هرگونه استیلاء و تقوُّق کافران و حتی اهل کتاب بر مسلمین تحریم شده است. به همین دلیل، موضوع منازعات فلسطین و صهیونیست‌ها همواره از حیث ایدئولوژی هم برای یهودیان و هم برای مسلمانان بسیار مهم و حیاتی بوده است (باندز، ۱۴۰۱: ۸۱).

مسأله حائز اهمیت آنکه در مجموعه راهبردهای صهیونیست‌ها علیه فلسطینیان و سایر مسلمانان، مبنا بر اعمال سیاست‌های تهاجمی شامل عدم هرگونه مماشات، تهدید، تخریب، ترور و تحریم بوده است. این راهبرد عملگراییانه از سوی صهیونیست‌ها با حمایت‌های قاطع و گستردهٔ متحدین غربی همچون انگلستان و ایالات متحده مواجه گردید به نحوی که اهداف مورد نظر صهیونیست‌ها اعم از شکست اعراب در جنگ‌های چندگانه، الحاق مناطق بیشتری از سرزمین‌های فلسطین و گسترش قدرت نظامی محقق گردید (زارعی، ۱۴۰۲: ۲۵) و رویکردهای جنبش‌های مبارزین فلسطینی در بهترین حالت شامل اقدامات چریکی و نظامی محدود و بازدارنده بوده است (کاظمی‌پور، ۱۴۰۳: ۷). با وقوع انقلاب اسلامی ایران و اعمال سیاست‌های مبتنی بر حمایت از جنبش‌های آزادیخواه، حمایت از مبارزین فلسطینی و لبنانی و دیگر ممالک اسلامی از همان ابتدا مطرح نظر سران جمهوری اسلامی ایران قرار گرفت، به نحوی که کمک‌های نظامی و لجستیکی جهت مبارزه و آزادی سرزمین‌های اشغالی و بسط روابط سیاسی - امنیتی در سطوحی گسترده آغاز شد به نحوی که انتفاضة فلسطینیان

۱. این مناطق شامل بخش‌های وسیعی از سوریه، عراق، اردن، مصر می‌باشد.

در بازه زمانی اندکی به سمت آموزش اصول نظامی، دستیابی به تجهیزات مدرن و گسترده نظامی و افزایش تعاملات امنیتی با جمهوری اسلامی ایران سوق یافت (احمدی، ۱۴۰۲: ۱۶۶). مهمترین نتیجه چنین راهبردهایی، تغییرات وسیع در نوع مبارزه فلسطینیان علیه صهیونیست‌ها بوده است به نحوی که در عملیات طوفان الاقصی، در ۷ اکتبر ۲۰۲۳، برای نخستین بار، جنبش حماس از حالت بازدارندگی خارج با هجوم گسترده به مواضع صهیونیست‌ها، فصل نوینی از مبارزات را آغاز نمود.

بر این اساس، مسأله اصلی پژوهش کنونی بررسی ماهیت کنش جنبش حماس علیه رژیم صهیونیستی در خلال عملیات طوفان الاقصی است تا بتوان بر این اساس پدیده وقوع عملیات مذکور را بهتر، جامع‌تر و واقع بینانه‌تر تبیین و تحلیل نمود. به بیانی دیگر، تا پیش از این، مجموع رویکردها و راهبردهای جنبش حماس در مبارزه و مقابله با حملات رژیم صهیونیستی شامل اقدامات بازدارنده بوده است اما در عملیات مذکور، جنبش حماس با گذار از بعد تدافعی و بازدارندگی به بعد تهاجمی، حملات گسترده‌ای علیه مواضع صهیونیست‌ها را به انجام رساند و تا حدود زیادی معادلات سیاسی-امنیت مناطق اشغالی را تحت الشعاع این اقدام خود قرار داد. لذا هدف اصلی نویسندگان در مقاله کنونی بررسی عوامل و ابعاد اصلی و تعیین کننده جنبش حماس از هجوم به مواضع صهیونیست‌ها در عملیات طوفان الاقصی بر اساس یک الگوی سیستمی می‌باشد. بر این اساس سوال اصلی مقاله عبارت است از: «الگوی سیستمی جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی مبتنی بر چه مولفه‌هایی است» به بیانی دیگر، «چنانچه بتوان عملیات طوفان الاقصی را با استفاده از الگوی سیستمی مورد تجزیه و تحلیل قرار داد، آنگاه ورودی، فرآیند و خروجی این الگو شامل چه مفاهیمی خواهند بود». در راستای ارائه الگوی مذکور، نویسندگان در پژوهش حاضر از روش آمیخته اکتشافی و از رویکرد تحلیل تماتیک و مربعات جزئی استفاده کرده‌اند.

۲. پیشینه پژوهش

-مقومی (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان: «واکاوی پیامدهای طوفان الاقصی بر امنیت ملی رژیم صهیونیستی» به این نتیجه دست یافت که عملیات گروه‌های فلسطینی در هفت اکتبر ۲۰۲۳، نه تنها تبعات داخلی و منطقه‌ای برای رژیم صهیونیستی داشته، بلکه از ابعاد بین‌المللی نیز امنیت ملی این رژیم را تهدید کرده است و ناکارآمدی دستگاه‌های اطلاعاتی رژیم صهیونیستی و همچنین عدم تحقق دکترین نظامی این رژیم، در کنار معضلات داخلی و اقتصادی و همچنین چالش در حوزه

سیاست خارجی پس از عملیات طوفان الاقصی، ارکان امنیت ملی رژیم صهیونیستی را در ابعاد گوناگون تحت‌الشعاع قرار داده است که این امر می‌تواند در آینده چالش‌های بنیادین و طولانی مدتی برای رژیم صهیونیستی به وجود آورد.

صادقی (۱۴۰۳) در پژوهشی با عنوان: «امکان‌سنجی ارتکاب نسل‌کشی در غزه توسط اسرائیل در پرتو عملیات طوفان الاقصی (۷ اکتبر ۲۰۲۳)» به این نتیجه دست یافت که در پرتو اقدام‌های انجام‌شده توسط اسرائیل، رکن مادی، به‌ویژه قتل اعضای گروه و همچنین رکن معنوی جرم نسل‌کشی در عملیات طوفان الاقصی (۷ اکتبر ۲۰۲۳)، توسط اسرائیل محقق شده است؛ به‌گونه‌ای که دیوان کیفری بین‌المللی می‌تواند در این مورد، صلاحیت خود را اعمال کند.

عالیشاهی (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان: «عملیات طوفان الاقصی و کاربست پارادایم نوین مقاومت در جهان اسلام» به این نتیجه دست یافت که بازسازی روابط راهبردی کشورهای اسلامی (تش زدیایی راهبردی)، افول پروژه عادی‌سازی با رژیم صهیونیستی، اقدام تاکتیکی محدود، شکنندگی ژئوپلیتیک، ضعف عمق استراتژیک، بحران‌های داخلی رژیم صهیونیستی، مهاجرت معکوس و بحران نیروی انسانی به ترتیب دارای بیشترین ضریب اهمیت بودند.

- محمدی منفرد (۱۴۰۲) در پژوهشی با عنوان: «بررسی نتایج عملیات طوفان الاقصی بر اساس دکترین نظامی رژیم صهیونیستی» به این نتیجه دست یافت که رژیم صهیونیستی در هر چهار اصل دکترین نظامی خود یعنی (بازدارندگی، هشدار سریع، تصمیم‌گیری نظامی و دفاع مدنی) شکست خورده است. همچنین نتایج بدست آمده در خصوص آینده جنگ و چالش فرار روی رژیم صهیونیستی بیانگر این نکته با اهمیت می‌باشد که؛ رژیم صهیونیستی توان و ظرفیت بازدارندگی در برابر گروه‌های مقاومت را ندارد بلکه فقط در فضای بازدارندگی از طریق مجازات و بدون محاسبه و تفکر در خصوص پایان جنگ، وارد یک جنگ ویرانگر و فرسایشی در نوار غزه شده است.

- امباه و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان: «تأثیر جنگ ۲۰۲۳ اسرائیل و حماس بر مسائل اجتماعی، اقتصادی در عرصه روابط بین‌الملل» به این نتیجه دست یافتند جنگ ۷ اکتبر میان نیروهای حماس و اسرائیل چندین پیامد اجتماعی داشته است: مهاجرت پناهندگان، فقدان نیازهای اولیه برای بقا، عقب‌نشینی گروه‌های کمک پزشکی، گرسنگی پناهندگان، شهرهای متروکه، و اتهامات تجاوز جنسی و شکنجه جنسی. از نظر اقتصادی، جنگ منجر به از دست رفتن درآمدهای ناشی از

فعالیت‌های اقتصادی، افزایش قیمت نفت، تشدید تورم، افزایش نرخ بهره، افزایش هزینه‌های دولت و افزایش نرخ ارز شده است. همچنین به دلیل شکاف در حمایت بین اسرائیل و فلسطین، بر روابط بین‌الملل بین کشورهای حامی دو طرف تأثیر گذاشته است.

-المالی (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان: «سیری بر ماهیت جنگ اسرائیل و فلسطین؛ از گذشته تا امروز» به این نتیجه دست یافت که سران اسرائیل به خوبی از دامنه تهدیدات فلسطینیان و حامیان آن یعنی ایران، عراق، سوریه، لبنان و حتی یمن آگاهی یافته و بنابراین به هیچ عنوان از سیاست‌های خود مبنی بر سرکوب و کشتار مردم فلسطین عدول نخواهند کرد. در واقع به عقیده نویسنده هرگونه تلاش صهیونیست‌ها جهت کاهش تنش‌ها و تن دادن به صلح هرچند موقتی به مثابه شکست برای آنان خواهد بود. این موضوع زمانی ملموس‌تر خواهد بود که بدانیم متحدین راهبردی ایران در منطقه در تمامی جنگ‌های اخیر خاورمیانه حداقل بازنده نبوده و کشورهایی همچون عراق، سوریه و لبنان و انصارالله یمن به خوبی توانسته‌اند در برابر تهاجمات دشمنان خود موفقیت آمیز اقدام کنند.

-کوردسمن (۲۰۲۴) در مقاله‌ای با عنوان: «جنگ در غزه و عدم سازش دو دولت» معتقد است حماس با اقدام به حملات به مواضع اسرائیل دچار خطای راهبردی آشکاری شد، زیرا توانمندی و قدرت بازدارندگی اسرائیل بسیار گسترده تر از تصورات حماس است. در واقع به عقیده نویسنده، تونمندی مقابله اسرائیل به صورت همزمان با حزب الله و حماس مهیاست. بنابراین، سیاست صهیونیست‌ها یقیناً به سمت و سوی تنبیه حماس به شکلی گسترده انجام خواهد شد.

-لاندسمن^۳ و همکاران (۲۰۲۴) در پژوهشی با عنوان: «پیامدهای پزشکی - درمانی در نبرد اسرائیل و فلسطین» به این نتیجه دست یافتند که تهدیدات و صدمات افراد غیرنظامی در این نبرد بسیار بیشتر از نبردهای گذشته بوده است. به نحوی میزان مرگ و میر غیرنظامیان، نابودی بیمارستان‌ها، مراکز درمانی و کاهش مفرد داروهای مورد نیاز منطقه غزه را در معنای واقعی به یک شهر نابود شده مبدل شده مبدل نموده است.

به طور کلی طیف وسیعی از پژوهش‌های صورت گرفته با موضوعیت فلسطین به ویژه جنبش حماس و صهیونیست‌ها موجود است. پژوهش‌هایی اعم از کتب، رساله‌ها، پایان‌نامه‌ها، مقالات، نشست‌ها و سمینارهای علمی. حتی در خصوص عملیات طوفان الاقصی نیز پژوهش‌هایی هرچند

2 Elmalı
3 Cordesman
1 Landesman

محدود صورت پذیرفته است، اما پژوهش حاضر، به نظر نخستین مقاله‌ای است که عملیات طوفان الاقصی را از منظر یک الگوی سیستمی مورد بحث و تحلیل قرار می‌دهد.

۳. روش‌شناسی پژوهش

هدف پژوهش حاضر، ارائه الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس از عملیات طوفان الاقصی علیه مواضع صهیونیست‌ها می‌باشد. بر این اساس، پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی، به لحاظ روش گردآوری داده‌ها، اکتشافی و به لحاظ ماهیت داده‌ها، کیفی و کمی (آمیخته) است. روش گردآوری داده‌ها و تحلیل در بخش کیفی، مصاحبه و گرندد تئوری و در بخش کمی، پرسشنامه و مدلسازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی (PLS) است. مشارکت کنندگان در تحقیق برای انجام مصاحبه‌های عمیق و نیز پاسخ به پرسشنامه، شامل کارشناسان و صاحب‌نظران مرتبط با مبحث تحقیق در رشته‌های علوم سیاسی، روابط بین‌الملل، مطالعات منطقه‌ای و ژئوپلیتیک و نیز تعدادی از نخبگان حوزه مسائل نظامی بودند. نمونه‌گیری در بخش کیفی به روش غیر احتمالی گلوله برفی انجام شد. به منظور انتخاب هدفمند مصاحبه‌شونده‌ها، ابتدا فهرستی از افراد توانمند در حوزه‌های مرتبط با تحقیق توسط محقق تهیه و سپس با مراجعه به آنان در صورت تمایل مصاحبه انجام گرفت. در فرآیند مصاحبه با افراد مورد نظر در صورتی که آنان، فرد مورد نظر دیگری را که تخصصی در زمینه تحقیق حاضر داشت، معرفی می‌کردند در صورت لزوم با وی نیز مصاحبه صورت می‌گرفت. شایان ذکر است که مطابق فرایند تحقیق کیفی به منظور برابری شدن داده‌ها سعی شد، گروه‌های متنوعی شامل خبرگانی از رشته‌های مذکور و نیز خبرگانی از مسائل نظامی مورد مصاحبه قرار گیرند تا از سوگیری داده‌ها جلوگیری شود. نمونه‌گیری و مصاحبه تا جایی تداوم یافت که کفایت و اشباع داده‌ها صورت گرفت و محقق با دریافت اطلاعات متمایزی مواجه نگردید. براین اساس و به طور کلی تعداد نمونه‌ها در تحقیق حاضر ۱۶ نفر بود و زمان مصاحبه‌ها بین ۳۰ تا ۶۰ دقیقه به طول انجامید. روش تحلیل داده‌ها در بخش کیفی، بر مبنای روش تحلیل تم بود. همچنین، به منظور اطمینان از پایایی نتایج مصاحبه‌ها، کدگذاری اولیه انجام و در فاصله زمانی کوتاهی، کدگذاری-

۱. خبرگان نظامی حاضر در پژوهش حاضر تعداد ۶ نفر بودند که بر اساس ملاک‌هایی همچون حضور در کشورهای عراق و سوریه و لبنان در خلال جنگ‌های بیداری اسلامی، تسلط به زبان عربی، آگاهی و تخصص در خصوص شرایط جغرافیای سیاسی و نظامی کشورهای مذکور انتخاب شده‌اند.

ها بازیابی شد. روش نمونه‌گیری بخش اعتبارسنجی مدل (مدلسازی معادلات ساختاری)، نمونه‌گیری در دسترس بود و مطابق با روش فرمول کوکران از نظرات ۲۲۵ نفر استفاده شد. جدول ۱ مشخصات دموگرافیک مصاحبه‌شوندگان در بخش کیفی را نشان می‌دهد:

جدول ۱. مشخصات جمعیت‌شناسی مصاحبه‌شوندگان در بخش کیفی

ردیف	شاخص	تعداد	درصد
۱	سن	بین ۳۵ تا ۴۰ سال	۸
		از ۴۱ تا ۵۰ سال	۵
		بالای ۵۰ سال	۳
۲	تحصیلات	کارشناسی	۲
		ارشد	۱۰
		دکتری	۴
۳	سابقه و تخصص	بین ۱۵ تا ۲۰ سال	۶
		از ۲۱ تا ۲۵ سال	۶
		بیش از ۲۵ سال	۴

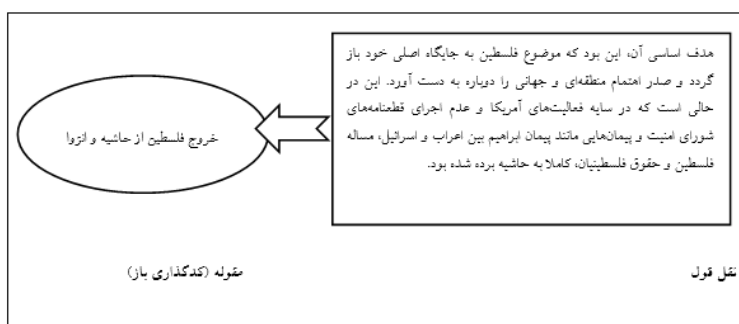
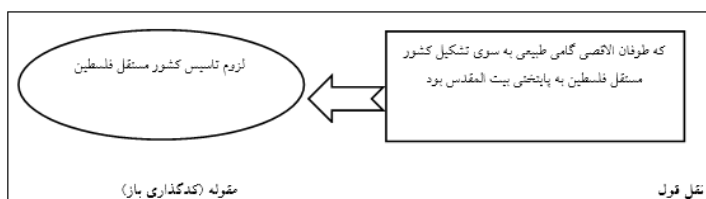
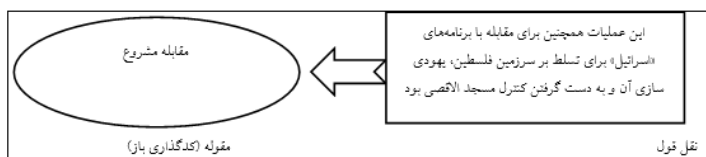
۴. یافته‌های پژوهش

شناسایی ابعاد و مولفه‌ها

همانگونه که در بخش روش تحقیق ذکر شد، در تحقیق حاضر به منظور جمع‌آوری داده‌ها در بخش کیفی، از مصاحبه و جهت تحلیل از روش تحلیل تم (مضمون)، استفاده گردید. بر همین اساس و باهدف جمع‌آوری داده‌های کیفی، پس از بررسی ادبیات مرتبط با مبحث تحقیق، چارچوبی برای طرح پرسش‌های مصاحبه‌ها با خبرگان تدوین گردید. در ادامه، ۱۶ نفر از کارشناسان و صاحب‌نظران انتخاب شدند. در فاز دوم، مصاحبه‌های انجام‌شده با روش تحلیل تم استقرایی شش مرحله‌ای براون و کلارک (۲۰۰۶)، کدگذاری گردید. بر این اساس و در طی مرحله آشنایی با داده‌ها، شواهد گفتاری شناسایی شده از متن مصاحبه‌ها در قالب ۲۵ کد اولیه برچسب‌زنی شد. در ادامه، کدهای اولیه در قالب هشت تم فرعی و سپس، سه تم اصلی دسته‌بندی شدند. در ادامه، به جهت آشنایی با مرحله کدگذاری، بخشی از مصاحبه انجام شده با یکی از مشارکت‌کنندگان، آورده شده است:

مشارکت کننده ۳ "... هدف اساسی آن، این بود که موضوع فلسطین به جایگاه اصلی خود باز گردد و صدر اهتمام منطقه‌ای و جهانی را دوباره به دست آورد. این در حالی است که در سایه فعالیت‌های آمریکا و عدم اجرای قطعنامه‌های شورای امنیت و پیمان‌هایی مانند پیمان ابراهیم بین اعراب و اسرائیل، مساله فلسطین و حقوق فلسطینیان، کاملاً به حاشیه برده شده بود. اما طوفان الاقصی دوباره «فلسطین» را به صدر موضوعات جهانی بازگرداند. بنابراین هدف اصلی و اولیه خود را تأمین کرده است، گرچه بخشی از اهداف ثانوی خویش را نیز محقق کرده است. بنابراین، عملیات طوفان الاقصی گامی ضروری و پاسخی طبیعی برای مقابله با طرح‌هایی بود که برای نابودی مساله فلسطین طراحی شده بود. این عملیات همچنین برای مقابله با برنامه‌های «اسرائیل» برای تسلط بر سرزمین فلسطین، یهودی سازی آن و به دست گرفتن کنترل مسجد الاقصی بود.. از طرفی بایستی به این نکته مهم نیز اشاره نمود که طوفان الاقصی گامی طبیعی به سوی تشکیل کشور مستقل فلسطین به پایتختی بیت المقدس بود".

نمونه‌ای از چگونگی انجام مراحل آشناسدن و برجسب زنی داده‌ها در شکل ۱ ارائه شده است:

شکل ۱. نمونه‌ای از چگونگی انجام مراحل آشناسدن و برجسب زنی داده‌ها

در ادامه، کدهای اولیه بدست آمده مورد بررسی قرار گرفته و سپس پژوهشگر کدهایی که از نظر معنی و مفهوم به یکدیگر نزدیک هستند و به اصطلاح قربت معنایی با یکدیگر دارند را در یک گروه قرار داده و به خلق معانی وواژه‌های جدید می‌پردازد. درحقیقت پژوهشگر کدها را در قالب تم‌های فرعی دسته‌بندی می‌شوند. برای آشنایی بیشتر با چگونگی این دسته بندی‌ها، یک نمونه در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲. نمونه‌ای از چگونگی انجام مرحله طبقه بندی کدهای اولیه و تشکیل تم فرعی

تم فرعی	کدگذاری اولیه	شواهد گفتاری مستخرج از مصاحبه ها
	کاهش حمایت‌های آمریکا و اتحادیه اروپا از رژیم صهیونیستی به ویژه در دوران پساتراپ	یکی از مهمترین دلایل تشدید سیاست‌های سرکوبگرآبانه و کشتار مردم غزه از سوی صهیونیست‌ها، حمایت‌های مطلق لجستیکی، نظامی و امنیتی ایالات متحده از رژیم صهیونیستی بوده است. این حمایت‌ها در دوران ترامپ به اوج خود رسیده بود اما واقعیت کنونی این است در بسیاری از رویدادهای کنونی غرب آسیا، سیاستمداران ایالات متحده حمایت مطلق خود را همچون گذشته از رژیم صهیونیستی ادامه نمی‌دهند.
آسیب پذیری مواضع دفاعی رژیم صهیونیستی	ناکارآمدی سامانه گنبد آهنین (بازدارندگی ناکارآمد)	سامانه گنبد آهنین به زعم سران رژیم صهیونیستی، یکی از کارآمدترین سامانه‌های نظامی بازدارنده جهان است، به نحوی که هرگونه تهاجمات موشکی و گسترده نظامی علیه سرزمین‌های اشغالی را با دقت بالایی رصد، رهگیری و نابود خواهد کرد. عملیات طوفان الاقصی و حتی در ادامه حملات موشکی حزب الله نشان داد سامانه مذکور قابلیت کنترل و دفع صددرصدی حملات را ندارد به نحوی که تعدادی از موشک‌های جنبش حماس (حتی در تعداد بسیار محدود) از سامانه گنبد آهنین عبور و به نقاط مورد نظر اصابت نمود.
ظهور گروه‌های جدید مقاومت مانند عرین الاسود و گردان‌های جنین	ظهور طیف‌های جدیدی از نیروهای مقاومت در سرزمین‌های اشغالی است. به عنوان مثال، گروه‌های مبارز عرین الاسود و گردان‌های جنین، ضمن تجهیز خود به تسلیحات مدرن‌تر، آموزش بهتر نیروهای نظامی و چریکی، به اقدامات متعدد نظامی علیه مواضع رژیم صهیونیستی مبادرت کرده‌اند.	یکی از چالش‌های مهم و امنیتی و نظامی رژیم صهیونیستی، ظهور طیف‌های جدیدی از نیروهای مقاومت در سرزمین‌های اشغالی است. به عنوان مثال، گروه‌های مبارز عرین الاسود و گردان‌های جنین، ضمن تجهیز خود به تسلیحات مدرن‌تر، آموزش بهتر نیروهای نظامی و چریکی، به اقدامات متعدد نظامی علیه مواضع رژیم صهیونیستی مبادرت کرده‌اند.

<p>یکی از شاخص‌های مهم و ملوس عملیات طوفان الاقصی، استفاده از راهبردهای نوین، تسلیحات مدرن و ابزارهای لجستیکی بسیار کارآمد از سوی حماس بوده است که این موضوع گذشته از تحیر صهیونیست‌ها، به موفقیت بیش از پیش عملیات طوفان الاقصی کمک شایانی نمود. در واقع، دیگر همچون گذشته، تسلیحات قدیمی و ازکارافتاده که به سهولت قابلیت رصد و رهگیری داشته باشد از سوی جنبش حماس مورد استفاده قرار نمی‌گیرد، بلکه استفاده از فناوری‌های نوین، موشک‌هایی با قابلیت‌های مختلف، تجهیزات لجستیکی الکترونیکی و ... در سطوحی گسترده از سوی جنبش حماس مورد استفاده و اعمال واقع می‌شود.</p>	<p>دستیابی جنبش حماس به تسلیحات مدرن</p>	
<p>گذشته از اثبات ناکارآمدی سیستم بازدارنده گنبد آهنین، برخی دیگر از چالش‌ها و نقاط ضعف مهمی در سامانه تدافعی رژیم صهیونیستی در خلال عملیات طوفان الاقصی مشاهده شد. نخست، چالش‌های سیاسی- نظامی گسترده میان افسران اطلاعاتی و نظامی رژیم صهیونیستی، تکثر و تشتت آرا در خصوص نوع بازدارندگی و اقدامات تلافی جویانه، افزایش چشمگیر فرار نیروهای نظامی رژیم صهیونیستی، کاهش چشمگیر تمایل به حضور در ارتش رژیم صهیونیستی و از همه مهمتر حضور نیروهای چریکی جنبش حماس در بازه زمانی اندک در اهداف نظامی مورد نظر.</p>	<p>چالش‌های ساختاری- نظامی در ارتش رژیم صهیونیستی</p>	

با توجه به جدول ۲ ویژگی‌هایی از جمله کاهش حمایت‌های آمریکا و اتحادیه اروپا از رژیم صهیونیستی به ویژه در دوران پساترامپ، ناکارآمدی سامانه گنبد آهنین (بازدارندگی ناکارآمد)، ظهور گروه‌های جدید مقاومت مانند عربین الاسود و گردان‌های جنین، دستیابی جنبش حماس به تسلیحات مدرن و چالش‌های ساختاری- نظامی در ارتش رژیم صهیونیستی در یک دسته تحت عنوان «آسیب پذیری مواضع دفاعی رژیم صهیونیستی» قرار گرفتند. با توجه به نمونه ارائه شده، نتایج نهایی حاصل از این دسته بندی و یا به عبارت دیگر خلاصه نتایج نهایی پژوهش حاضر (تحلیل تم)، به جهت رعایت اختصار در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. خلاصه نتایج پژوهش حاضر در بخش تحلیل تم

تم اصلی (ابعاد)	تم فرعی (موفه‌ها)	کدگذاری اولیه	
ورودی سیستم	تشدید جنایات جنگی صهیونیست‌ها	کشتار گسترده مردم غزه	
		عدم کاربست و توانمندی لازم از سوی نهادهای بین‌المللی در محکومیت صهیونیست‌ها	
	واکنش به توافق‌نامه آبراهام	منع ورود کمک‌های بشردوستانه به منطقه غزه	
		از سرگیری روابط اعراب خلیج فارس با رژیم صهیونیستی	
فرآیندهای سیستم	اقدام تاکتیکی محدود	فروریختن قبح همکاری جوامع اسلامی با رژیم صهیونیستی	
		تعمیق شکاف میان جوامع عربی و اسلامی	
	آسیب‌پذیری مواضع دفاعی رژیم صهیونیستی	شکست سازمان اطلاعاتی موساد	
		عدم توانمندی مبارزه در چندین جبهه	
		سطوح بالای تلفات انسانی و خسارات مادی	
		از دست دادن کنترل بر کرانه باختری	
	افزایش قدرت بازدارندگی حماس	افزایش عملیات نظامی در درون سرزمین‌های اشغالی	کاهش حمایت‌های آمریکا و اتحادیه اروپا از رژیم صهیونیستی به ویژه در دوران پساترامپ
			ناکارآمدی سامانه گنبد آهنین (بازدارندگی ناکارآمد)
		چالش‌های درونی رژیم صهیونیستی	دستیابی جنبش حماس به تسلیحات مدرن
			ظهور گروه‌های جدید مقاومت مانند عربین الاسود و گردان‌های جنین
چالش‌های ساختاری - نظامی در ارتش رژیم صهیونیستی			
تنش زدایی ایران و عربستان سعودی			
تغییر در ماهیت اعمال قدرت در منطقه تغییر در دکترین تدافعی جبهه مقاومت	افزایش قدرت بازدارندگی	تنش زدایی حماس و عربستان سعودی	
		بازگشت قطر به اتحادیه عرب	
	تغییر در ماهیت اعمال قدرت در منطقه	باگشت سوریه به اتحادیه عرب	
		تغییر در دکترین تدافعی جبهه مقاومت	

خوانشی نوین از نظام امنیت منطقه‌ای	
تسریع فرآیند به رسمیت شناسی فلسطین از سوی مجامع بین‌المللی	بازطراحی پارادایم مقاومت
افزایش اعتبار، اقتدار و الگوی تدافعی جنبش حماس	نفی هرگونه سازش
بسط عمیق ایدئولوژی مقاومت در میان کشورهای اسلامی و حتی غیراسلامی	
واداری صهیونیست‌ها به مبادله اسرا	درماندگی صهیونیست‌ها در فرآیند صلح‌پذیری

با توجه به نتایج پژوهش حاضر در بخش کیفی، الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی مطابق شکل ۲ ارائه شده است.

شکل ۲- ارائه الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی

اعتبارسنجی مدل پژوهش

در این بخش از تحقیق، ارزیابی مدل اندازه‌گیری (مدل بیرونی) و مدل ساختاری (مدل درونی) تحقیق با استفاده از روش حداقل مربعات جزئی (PLS)، مورد بررسی قرار گرفت. در ابتدا، آمار توصیفی و سپس آمار استنباطی منتج از تجزیه و تحلیل گزارش شده است. جدول ۴ آماره‌های توصیفی متغیرهای مورد مطالعه شامل میانگین و انحراف معیار را نشان می‌دهد. نتایج توزیع افراد نمونه (۲۲۵ نفر) نشان داد، ۱۸۸ نفر از پاسخ‌دهندگان مرد (۸۴ درصد)، و ۳۷ نفر زن (۱۶ درصد) هستند. ۱۳۱ نفر (۵۸ درصد) از افراد نمونه را افراد بین ۳۵ تا ۴۰ سال، ۸۱ نفر (۳۶ درصد) را ۴۱ تا ۴۵، ۱۳ نفر (۶ درصد) بالای ۴۶ سن داشتند. از نظر تحصیلات، ۴۷ درصد از پاسخ‌دهندگان (۱۰۶ نفر)، کارشناسی و ۴۴ درصد از پاسخ‌دهندگان (۹۹ نفر)، دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۹ درصد از پاسخ‌دهندگان (۲۰ نفر)، دارای مدرک دکتری هستند. از نظر تجربه کاری (تدریس دانشگاهی، اجرایی، پژوهشی، نظامی) ۲۶ درصد از پاسخ‌دهندگان (۵۹ نفر) دارای مدت تجربه کاری ۵ تا ۱۰ سال، ۴۳ درصد از پاسخ‌دهندگان (۹۸ نفر) دارای مدت زمان تجربه بین ۱۰ تا ۲۰ سال، ۲۸ درصد از پاسخ‌دهندگان (۶۲ نفر) از مدت تجربه ۲۰ تا ۳۰ سال، ۳ درصد از پاسخ‌دهندگان (۶ نفر) دارای مدت زمان تجربه بالای ۳۰ سال، برخوردارند.

جدول ۴. مشخصات جمعیت‌شناسی مصاحبه‌شوندگان در بخش کمی

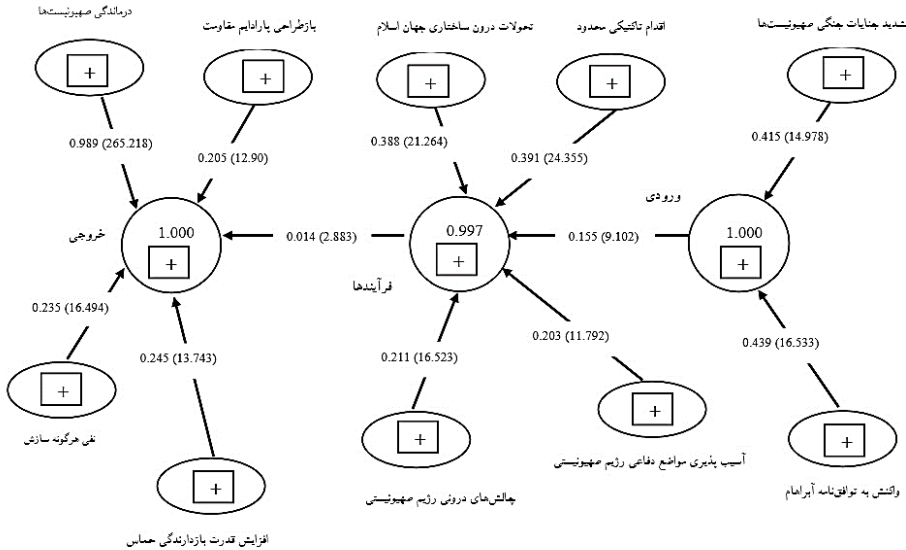
متغیرهای جمعیت‌شناختی	سطوح متغیر	فراوانی	درصد فراوانی
جنسیت	مرد	۱۸۸	۸۴
	زن	۳۷	۱۶
سن	۳۵-۴۰ سال	۱۳۱	۵۸
	۴۱-۴۵ سال	۸۱	۳۶
	پیش از ۴۶ سال	۱۳	۶
تجربه کاری (دانشگاهی، اجرایی، پژوهشی، نظامی)	۵ تا ۱۰ سال	۵۹	۲۶
	۱۰ تا ۲۰ سال	۹۸	۴۳
	۲۰ تا ۳۰ سال	۶۲	۲۸
تحصیلات	بالای ۳۰ سال	۶	۳
	کارشناسی	۱۰۶	۴۷
	کارشناسی ارشد	۹۹	۴۴
	دکتری	۲۰	۹

در ادامه، برازش مدل‌های اندازه‌گیری از طریق سنجش بار عاملی و سه معیار آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی و روایی واگرا، انجام شد. از آنجاکه تمامی گویه‌ها دارای بار عاملی بیشتر از ۰/۴، بودند، سؤالی حذف نگردید. مقادیر مربوط به ضریب پایایی ترکیبی برای تمامی سازه‌ها، بالاتر از ۰/۷، بوده و نشان از پایایی مناسب مدل دارد. علائنه براین، روایی همگرا به بررسی میزان همبستگی هر سازه با متغیرهای (شاخص‌ها) خود می‌پردازد. معیار میانگین واریانس استخراج شده (AVE) محاسبه شده توسط نرم افزار PLS برای این منظور به کار می‌رود. مقدار مناسب برای AVE، ۰/۵ به بالا است. باتوجه نتایج که در جدول ۵ ارائه شده است، پایایی ترکیبی (AVE)، همگی در بازه مربوطه قرار گرفته اند، می‌توان مناسب بودن وضعیت پایایی و روایی و همگرایی روابط بیرونی مدل پژوهش را تایید کرد.

جدول ۵. برازش مدل‌های اندازه‌گیری

روایی همگرا ($AVA > 0/5$)	پایایی ترکیبی ($Alpha > 0/7$)	
0/670	0/802	تشدید جنایات جنگی صهیونیست‌ها
0/643	0/783	واکنش به توافق‌نامه آبراهام
0/548	0/866	اقدام تاکتیکی محدود
0/509	0/774	آسیب پذیری مواضع دفاعی رژیم صهیونیستی
0/514	0/773	تحولات درون ساختاری جهان اسلام
0/544	0/797	چالش‌های درونی رژیم صهیونیستی
0/532	0/856	افزایش قدرت بازدارندگی حماس
0/541	0/853	بازطراحی پارادایم مقاومت
0/543	0/859	نفی هرگونه سازش
0/548	0/865	درماندگی صهیونیست‌ها در فرآیند صلح پذیری
0/573	0/802	شاخص‌های ورودی سیستم
0/585	0/915	فرآیندها
0/519	0/762	شاخص‌های خروجی سیستم

همچنین، مدل پژوهش با استفاده از تکنیک حداقل مجذورات جزئی و با نرم‌افزار Smart PLS مورد آزمون قرار گرفت. در این مدل، تمامی روابط هم‌زمان مورد تحلیل قرار گرفتند. در ادامه مدل پژوهش در حالت ضرایب استاندارد شده (مقدار t) ارائه شده است (شکل ۳).

شکل ۳- آزمون مدل پژوهش در حالت ضرایب استاندارد شده (مقدار t)

با توجه به مدل برازش داده شده مقدار آماره t برای تمامی مسیرها بیشتر از $1/96$ و میزان احتمال آماره مذکور کمتر از $0/05$ است. بنابراین، در محدوده قابل قبول قرار می‌گیرد. بر همین اساس، با توجه به مدل برازش داده شده؛ ضرایب مسیر، انحراف استاندارد، آماره T و مقدار احتمال (P) به صورت جدول ۶ است:

جدول ۶. نتایج اجرای مدل ساختاری

مسیر	ضرایب مسیر	انحراف استاندارد	آماره T	مقادیر احتمال
تشدید جنایات جنگی صهیونیستها- ورودی سیستم	0/415	0/028	14/978	0/000
واکنش به توافق‌نامه آبراهام- ورودی سیستم	0/439	0/027	16/533	0/000
افزایش قدرت بازدارندگی حماس- خروجی سیستم	0/989	0/004	265/218	0/000
بازطراحی پارادایم مقاومت- خروجی سیستم	0/203	0/017	11/792	0/000
نفی هرگونه سازش- خروجی سیستم	0/235	0/014	16/494	0/000
درماندگی صهیونیستها در فرآیند صلح پذیری- خروجی سیستم	0/205	0/016	12/940	0/000
اقدام تاکتیکی محدود- فرآیندهای سیستم	0/284	0/014	14/896	0/000

0/000	15/212	0/015	0/276	آسیب پذیری مواضع دفاعی رژیم صهیونیستی - فرآیندهای سیستم
0/000	24/355	0/016	0/273	تحولات درون ساختاری جهان اسلام - فرآیندهای سیستم
0/000	9/102	0/017	0/155	چالش‌های درونی رژیم صهیونیستی - فرآیندهای سیستم
0/004	2/883	0/005	0/014	فرآیندهای سیستم - خروجی سیستم

با توجه به نتایج بدست آمده از جدول ۶ آماره T، معنی دار بودن روابط متغیرهای مدل را نشان می‌دهد، زیرا مقدار احتمال این آماره کمتر از ۰/۰۵ است. به عبارت دیگر آزمون معنی‌داری ضرایب مسیر، نشان می‌دهد که همه مسیرها از نظر آماری معنادار و اثر آن‌ها تأیید می‌شود. این موضوع بدین معنی است که مؤلفه‌های تدوین شده در مدل تحقیق بعد از حذف مسیرهای فوق، از قابلیت اعتماد مناسبی برخوردار هستند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

به طور کلی هدف از طراحی الگوی سیستمی در سطح دانشگاهی، گردآوری مفاهیم یا ایجاد سازه‌ای مرتبط و نیز گروه بندی مؤلفه‌های سیستم در قالب ابعاد مختلف به منظور ارتقاء شناخت درباره پدیده مورد نظر است. با عنایت به این موضوع، توجه به سیستم بازدارندگی و رویکردهای تدافعی جنبش حماس در قبال تهدیدات رژیم صهیونیستی می‌تواند به شناختی بهتر و جامع‌تر از فرآیند بازدارندگی و نیز ارائه مفاهیم و سازه‌هایی مفید جهت تبیین پدیده مورد نظر (که همان تغییر ماهیت بازدارندگی جنبش حماس در مبارزات خود علیه رژیم صهیونیستی در قالب عملیات طوفان الاقصی است) دست یابد. الگوی مذکور مبتنی بر تحلیل نتایج مصاحبه‌ها با روش تحلیل تم (مضمون)، شناسایی و سپس، اعتبارسنجی مدل تحقیق از طریق مدل سازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی (PLS) انجام و در نهایت، نیز ابعاد و مؤلفه‌های الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی در عملیات طوفان الاقصی اولویت‌بندی شدند.

با توجه به یافته‌های تحقیق، شاخص‌های ورودی سیستم، نخستین بخش از الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی را تشکیل می‌دهد. براین اساس، نویسندگان بر دو مفهوم تشدید جنایات جنگی صهیونیست‌ها و واکنش به توافق‌نامه آبراهام تمرکز نمودند. در واقع، شاخص‌های ورودی سیستم بر این موضوع صحنه می‌گذارد که چه عوامل اصلی بسترساز طراحی و اجرای عملیات طوفان الاقصی از سوی جنبش حماس گردید؟ به دیگر سخن، جنبش حماس بر

اساس چه مبانی تصمیم به اجرای عملیات مذکور گرفت؟ در این رابطه باید به این موضوع مهم اشاره داشت که با توجه به شرایط منطقه غرب آسیا، قوام روزافزون جبهه مقاومت، تعامل و تعهد کشورهای جبهه مقاومت در یاری و حمایت از یکدیگر از یک سو، و نیز تشدید جنایات صهیونیست‌ها در مناطق اشغالی از سوی دیگر، جنبش حماس را به این جمع بندی مهم رساند که: اولاً در پاسخ به جنایات رژیم صهیونیستی نمی‌توان از سازمان‌ها و نهادهای حقوقی-سیاسی بین الملل استمداد نمود. در واقع، نهادهای مذکور بیش از آنکه عامل بازدارنده تهاجمات صهیونیست‌ها باشند، عامل تأکید کننده جنایات آنان بوده و لذا بایستی به قوام و تقویت ساختارهای نظامی، لجستیکی خود و تعامل با کشورهای جبهه مقاومت اتکا کنند. ثانیاً سیاست‌های مبتنی بر محافظه‌کاری و سکوت بسیاری از اعراب منطقه در قبال تهاجمات گسترده صهیونیست‌ها و نیز تعمیق راهبردهایی مبتنی بر ترور و سرکوب مردم فلسطین، اهانت به مسجد الاقصی، فشارهای اقتصادی و حتی تحریمات دارویی و غذایی، شرایط معیشت و حیات مردم غزه را بیش از پیش دشوار نموده بود. این در حالی است که ایالات متحده در دوران ترامپ، تلاش‌های بی وقفه‌ای برای از سرگیری و حتی بسط روابط سیاسی، اقتصادی-امنیتی برخی از کشورهای عربی منطقه با رژیم صهیونیستی در قالب توافقنامه آراهام گرفته بود و این موضوع پیامدهای مهمی همچون انزوای بیش از پیش فلسطین، فروریختن قبح روابط با رژیم صهیونیستی برای کشورهای اسلامی ایجاد می‌کرد. بنابراین مجموع عوامل مذکور سران جنبش حماس را به جمع‌بندی نهایی در خصوص طرح و اجرای عملیات طوفان الاقصی رساند.

با توجه به یافته‌های تحقیق، فرآیندهای سیستم دومین بخش از الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی را تشکیل می‌دهد. بر این اساس، بایستی به این موضوع مهم اشاره داشت که اجرای عملیات طوفان الاقصی چند واقعیت مهم امنیتی-نظامی و سیاسی را برای جنبش حماس و حتی نظم منطقه‌ای آشکار نمود. نخست آنکه بر خلاف تبلیغات رسانه‌ای سامانه‌های تدافعی و بازدارندگی رژیم صهیونیستی از ماهیت کارآمدی مطلق و صددرصدی برخوردار نیستند. این ضعف نهادینه برای سازمان اطلاعاتی موساد که خود را یکی از سه سازمان امنیتی-اطلاعاتی پر قدرت جهان می‌پندارد نیز بسیار ملوس بوده است به نحوی که از لحظه آغاز عملیات طوفان الاقصی، سازمان موساد کمترین اطلاعی از کم و کیف، زمان و نحوه اجرای عملیات مذکور نداشته است. در کنار این موارد، ضعف رژیم صهیونیستی در مقابله با تهاجمات چندبعدی و چندجانبه نیز

ملموس بوده است به نحوی که عملیات طوفان الاقصی که یک عملیات نامنظم و چریکی گسترده بوده است، در چند جبهه صورت پذیرفت و این موضوع سردرگمی سران نظامی - امنیتی رژیم صهیونیستی را به خوبی نشان داد. همچنین سطوح بالای تلفات و گستردگی بالای میزان خسارت دلیل متقن دیگری است که نشان می‌دهد میزان و کیفیت پاسخگویی ارتش رژیم صهیونیستی در قبال عملیات‌های مستقیم نظامی بدان نحوی که سران این رژیم پیشتر مدعی بودند، از کارآیی بالایی برخوردار نیست. از طرفی مجموعه چالش‌های درون سیستمی رژیم صهیونیستی همچون شکاف سیاسی در کابینه، اعتراضات گسترده مردم اسرائیل علیه نتانیاهو، شکاف عمیق میان فرماندهان نظامی و اطلاعاتی و فرآیند گسترده مهاجرت یهودیان از سرزمین‌های اشغالی را نیز نباید فراموش کرد. حقیقت کنونی نظام سیاسی رژیم صهیونیستی حاکی از این موضوع است که طیفی از مشکلات سیاسی (بعد قدرت، تفکیک قدرت، اعمال قدرت و ساختار قدرت) و امنیتی در بافت و ساختار قدرت در رژیم صهیونیستی هویدا است و این موضوع را نمی‌توان در انجام عملیات طوفان الاقصی نادیده انگاشت. در حالی که تشدید تنش‌ها در درون رژیم صهیونیستی رو به افزایش است، به نظر می‌رسد روند تنش زدایی‌ها - حداقل در شرایط کنونی - در جهان اسلام میان اسلام اخوانی (ترکیه - قطر)، اسلام سلفی و نوسلفی (عربستان سعودی - امارات متحده عربی - بحرین) و اسلام شیعی (جمهوری اسلامی ایران - عراق، سوریه، لبنان، یمن) رو به افول گذارده و تلاش‌های بعضاً موفق برای ازسرگیری و تعمیق روابط سیاسی - اقتصادی میان کشورهای مذکور به ویژه جمهوری اسلامی ایران و عربستان سعودی آغاز شده است. این موضوع می‌تواند فرصتی مناسب و سازنده برای کشورهای مذکور جهت تشدید حمایت‌ها از مبارزین فلسطینی و افزایش فشارها علیه رژیم صهیونیستی تلقی شود.

با توجه به یافته‌های تحقیق، شاخص‌های خروجی سیستم، سومین بخش از الگوی سیستمی اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی را تشکیل می‌دهد. بر این اساس، انجام عملیات طوفان الاقصی در گام نخست، افزایش قدرت بازدارندگی حماس را همراه خواهد داشت به نحوی که می‌توان قائل به تغییر در ماهیت اعمال قدرت در منطقه و حتی خوانشی نوین از نظام امنیت منطقه‌ای بود. این موضوع هنگامی که عملیات وعده صادق از سوی جمهوری اسلامی ایران علیه مواضع رژیم صهیونیستی به وقوع پیوست، واقع‌بینانه‌تر به نظر می‌رسد. این موضوع در ادامه برای سایر کشورهای اسلامی نیز خوانشی نوین از پارادایم مقاومت ایجاد نموده است. پیشتر، کشورهایی همچون مصر و

اردن بارها در راهبردها و سیاست‌های خود علیه رژیم صهیونیستی، شکست‌های متعددی را پذیرا شدند که این موضوع وجهه اعتباری اعراب را در برابر رژیم صهیونیستی و حتی ملت عربی خدشه دار نموده بود، اما عملیات مذکور نشان داد می‌توان با ائتلافی راهبردی و برخورداری از توانمندی‌های نوین نظامی و لجستیکی، بازطراحی مناسبی از مفهوم مقاومت علیه تجاوزات رژیم صهیونیستی ارائه نمود. از طرفی، نفی هرگونه سازش از دیگر پیامدها و خروجی‌های مهم الگوی سیستمی از اهداف جنبش حماس در عملیات طوفان الاقصی بوده است. اساساً ساختار سیاسی و ایدئولوژیکی رژیم صهیونیستی مبتنی بر الغاء تمامی خواسته‌ها و سیاست‌های مورد نظر خود بر دیگر کشورها و به نوعی وادارسازی آنان به پذیرش تمامی شرطها و پیش شرطها است. این سیاست مورد نظر صهیونیست‌ها در بسیاری از مواقع، مورد اجرا نیز واقع شد و در جنگ‌های میان اعراب و این رژیم نیز نتایج مورد نظر آنان را به همراه داشت اما واقعیت عملیات طوفان الاقصی نشان داد، جنبش حماس دیگر به سان گذشته هیچ گونه تعهد و پذیرش مطلقى در قبال شروط سیاسى-اقتصادى-امنیتى مورد نظر صهیونیست‌ها نخواهد داشت و بنابراین هرگونه راهبردهای مبتنی بر تجاوز و کشت و کشتار با پاسخی مشابه و یا حتی پیش‌دستانه‌ای مواجه خواهد شد.

منابع

- احمدی، حمید (۱۴۰۲)، کشمکش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی در خاورمیانه (غرب آسیا) و شمال آفریقا، تهران: نی.
- باندز، جودی (۱۴۰۱)، اندیشیدن به فلسطین، ترجمه مهدی صدرالدین، تهران: معرفت.
- داوری، نوح (۱۴۰۲)، سیاست خاورمیانه‌ای آمریکا در دوران ترامپ (با تاکید بر معامله قرن)، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- زارعی، محمد (۱۴۰۲)، کرانه باختری: گام سوم از پروژه آزادسازی فلسطین، تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی.
- صادقی، مهدی رضا (۱۴۰۳)، امکان‌سنجی ارتکاب نسل‌کشی در غزه توسط اسرائیل در پرتو عملیات طوفان الاقصی (۷ اکتبر ۲۰۲۳)، مطالعات حقوقی، ۱۶(۱)، ۲۵۷-۲۸۸.
- مقومی، امیررضا (۱۴۰۳)، واکاوی پیامدهای طوفان الاقصی بر امنیت ملی رژیم صهیونیستی، محیط‌شناسی راهبردی ج.ا.ایران، ۱۸(۱)، ۱-۲۵.
- عالیشاهی، عبدالرضا (۱۴۰۲)، عملیات طوفان الاقصی و کاربست پارادایم نوین مقاومت در جهان اسلام، محیط‌شناسی راهبردی ج.ا.ایران، ۱۷(۴)، ۱۶۷-۲۰۹.
- کاظمی‌پور، معصومه (۱۴۰۳)، طوفان الاقصی، تهران: فرزانه.
- لنتین، رونیت (۱۴۰۰)، اندیشیدن به فلسطین، ترجمه فرهاد قربانزاده ربطی، تهران: شبخیز.
- محمدی منفرد، حسن (۱۴۰۲)، بررسی نتایج عملیات طوفان الاقصی بر اساس دکترین نظامی رژیم صهیونیستی، محیط‌شناسی راهبردی ج.ا.ایران، ۱۷(۳)، ۱۷۳-۲۰۲.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). *Thematic Analysis: A Practical Guide*. London: SAGE.
- Cordesman, A. (2024). *The War in Gaza and the Death of the Two-State Solution*. New York: Center for Strategic and International Studies.
- Elmali, B. (2024). *From Past to Present: The Israeli-Palestinian Conflict*. Washington D.C: The World Research Center.
- Landesman, L., Rubinstein, R., & Englander, B. (2024). Peacebuilding through Cooperation in Health Care and Public Health between Israel and Palestine. *Journal of Public Health Management and Practice*, 30(3), 315-318.
- Mbah, R., Hultquist, L., & Fonken, B. (2024). The Social, Economic, and International Relations Impact of the 2023 Israel-Hamas War. *Advances in Social Sciences Research Journal*, 11(2), 224-236.